

*До разової спеціалізованої вченої ради
у Національній академії внутрішніх справ*

03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Пелівана Івана Сергійовича на тему:
«Процесуальний порядок досудового розслідування корупційних
кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності»,
подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08
«Право» за спеціальністю 081 – «Право»**

Ступінь актуальності обраної теми. Обрана дисертантом проблематика має вагоме теоретичне та практичне значення для науки кримінального процесу і правозастосовної діяльності. Це зумовлено специфікою корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, механізм учинення яких характеризується латентністю, використанням службових повноважень, прихованим характером протиправних домовленостей і дій, особливим суб'єктним складом, а також складністю пошуку, виявлення, встановлення, фіксації, перевірки та процесуального закріплення доказової інформації. Зазначені обставини істотно ускладнюють досудове розслідування та підвищують вимоги до законності процесуальних рішень, належності застосовуваних процесуальних засобів і дотримання встановленої законом процедури.

Особливості розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії пов'язані з необхідністю встановлення не лише окремих фактів протиправної поведінки, а й взаємозв'язку між діями різних осіб, характеру використання ними службових повноважень, змісту домовленостей, спрямованості умислу, способів приховування протиправної діяльності, походження та руху коштів чи інших активів. Значна частина відповідних обставин встановлюється на підставі сукупності різномірної доказової інформації, отриманої внаслідок проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій, застосування заходів

забезпечення кримінального провадження, дослідження документів, електронних даних та відомостей про фінансові операції. Саме тому особливого значення набувають належний вибір засобів кримінального процесуального доказування, послідовність їх застосування та дотримання порядку отримання і використання доказової інформації.

Важливими для цієї категорії проваджень є також питання визначення підслідності, розмежування процесуальної компетенції органів досудового розслідування і прокурора, належної організації процесуального керівництва та судового контролю. Порушення встановлених законом правил компетенції або порядку проведення процесуальних дій може безпосередньо впливати на законність отримання доказів, їх допустимість та обґрунтованість подальших процесуальних рішень. Саме проблеми визначення підслідності, здійснення прокурором процесуального керівництва, проведення слідчих (розшукових) дій, застосування заходів забезпечення кримінального провадження, завершення досудового розслідування становлять одні з основних напрямів проведеного дослідження.

Окремої уваги потребують проведення негласних слідчих (розшукових) дій та застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження, які нерідко пов'язані з істотним втручанням у права та законні інтереси особи. Це обумовлює необхідність належного обґрунтування підстав для їх застосування, дотримання процесуальної форми та пропорційності відповідного втручання. Порушення таких вимог може мати наслідком визнання отриманих доказів недопустимими, а отже, впливати на результати всього кримінального провадження.

Не менш важливими є проблеми повідомлення про підозру, завершення досудового розслідування та забезпечення розумних строків. У кримінальних провадженнях цієї категорії повідомлення про підозру безпосередньо пов'язане з достатністю та допустимістю сформованої доказової бази, тоді як складність доказування, значний обсяг матеріалів, необхідність проведення експертиз, дослідження фінансової й електронної інформації, а в окремих випадках — здійснення міжнародного співробітництва можуть істотно впливати на тривалість розслідування. Дисертантом послідовно досліджено взаємозв'язок окремих етапів

досудового розслідування та їх вплив на строки, законність і результати кримінального провадження.

Актуальність обраної теми посилюється функціонуванням спеціалізованих антикорупційних інституцій, формуванням практики Верховного Суду та Вищого антикорупційного суду, а також необхідністю врахування міжнародних та європейських стандартів у сфері протидії корупції. За таких умов особливого значення набуває комплексне дослідження відповідних процесуальних інститутів не ізольовано, а як взаємопов'язаних елементів єдиного механізму досудового розслідування.

Отже, актуальність дисертаційного дослідження Пелівана Івана Сергійовича визначається необхідністю комплексного наукового осмислення процесуального порядку досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, виявлення проблем його нормативного регулювання та правозастосування, а також формування науково-обґрунтованих підходів до їх усунення. Дослідження має значення як для розвитку доктрини кримінального процесу, так і для вдосконалення практики розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація Івана Сергійовича Пелівана характеризується належним науковим рівнем і цілісною логікою дослідження. Її структура відповідає поставленій меті: від з'ясування теоретичних і правових засад досудового розслідування автор переходить до аналізу процесуальних засобів отримання доказів, а далі – до повідомлення про підозру, завершення розслідування та міжнародного співробітництва. Така послідовність дає змогу простежити, як рішення, ухвалені на одному етапі провадження, впливають на законність і результативність наступних процесуальних дій.

Позитивної оцінки заслуговує визначення автором предмета дослідження саме через процесуальний порядок розслідування. У дисертації питання підслідності, повноважень сторони обвинувачення, застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій розглянуто у взаємозв'язку. Це дозволяє оцінювати запропоновані зміни до кримінального процесуального законодавства не ізольовано, а з урахуванням їх

впливу на доказування, дотримання строків та реалізацію прав учасників провадження.

Методологічне підґрунтя роботи є достатньо різноплановим для розв'язання поставлених завдань. Формально-юридичний метод використано для аналізу законодавчих приписів і формулювання пропозицій щодо їх удосконалення; системно-структурний – для встановлення зв'язків між процесуальними інститутами; порівняльно-правовий – для звернення до міжнародних стандартів і законодавства окремих європейських держав. Аналіз судової практики надає дослідженню прикладного змісту, оскільки саме під час судового контролю й розгляду справ перевіряються обґрунтованість процесуальних рішень та допустимість отриманих доказів.

Окремої уваги заслуговує емпірична база, наведена у дисертації. Автор зазначає про вивчення матеріалів 180 кримінальних проваджень і використання результатів опитування 67 слідчих та детективів, 63 прокурорів і 54 адвокатів із Києва та низки областей України. Залучення позицій представників обох сторін кримінального провадження дає змогу розглядати практичні труднощі не лише з погляду органу розслідування, а й крізь призму реалізації права на захист. Водночас наукову цінність цих матеріалів визначає їх використання для обґрунтування конкретних висновків і пропозицій, а не сама кількість досліджених проваджень чи опитаних осіб.

Змістовним результатом роботи є спроба узгодити процесуальні механізми, що у практиці нерідко оцінюють окремо. Зокрема, дисертант пов'язує належне повідомлення про підозру з подальшим забезпеченням права на захист, а законність проведення процесуальних дій – із можливістю використання їх результатів у доказуванні. Заслуговують на увагу також положення щодо критеріїв оцінки допустимості доказів та пропозиції щодо порядку вручення процесуальних документів. Незалежно від того, чи всі запропоновані автором законодавчі рішення можуть бути підтримані беззастережно, вони становлять предмет фахової дискусії та свідчать про прикладну спрямованість дослідження.

Основні результати дисертації представлено у семи наукових публікаціях: трьох статтях у наукових фахових виданнях України та чотирьох тезах доповідей. Тематика

статей охоплює міжнародне співробітництво у відповідних кримінальних провадженнях, проблеми завершення досудового розслідування та значення негласних слідчих (розшукових) дій для доказування. Ці напрями безпосередньо відповідають змісту другого і третього розділів дисертації. Тези доповідей додатково відображають опрацювання питань процесуального керівництва, поняття корупційних правопорушень та особливостей їх розслідування.

Отже, науковий рівень дисертації підтверджується логікою побудови роботи, поєднанням нормативного, теоретичного й емпіричного матеріалу, а також наявністю конкретних пропозицій щодо вдосконалення процесуального порядку досудового розслідування. Наукові публікації здобувача за тематикою узгоджуються з основними напрямами дослідження та засвідчують оприлюднення його результатів.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Дослідження Івана Сергійовича Пелівана має теоретико-прикладний характер. Його результати ґрунтуються на аналізі кримінального процесуального законодавства, наукових праць, судової та слідчої практики, статистичних матеріалів і результатів опитування практичних працівників. Тому наукова новизна роботи виявляється насамперед у сформульованих автором процесуальних підходах та пропозиціях, а не в експериментальних результатах.

Найбільш значущим результатом є запропонований дисертантом системний підхід до досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. Автор встановлює зв'язок між визначенням підслідності, організацією процесуального керівництва, формуванням доказової бази, повідомленням про підозру та завершенням розслідування. Цінність такого підходу полягає в можливості оцінювати законність процесуальних рішень з урахуванням їх наслідків для подальшого провадження.

Науковий інтерес становлять положення щодо оцінки допустимості доказів, отриманих під час слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій. Дисертант пов'язує її з компетенцією суб'єкта, законністю способу отримання інформації, дотриманням

процесуальної форми та забезпеченням прав учасників провадження. Практичне значення має і запропонований підхід до оцінки характеру процесуального порушення та його впливу на можливість використання доказу.

До конкретних авторських пропозицій належать уточнення порядку вирішення спорів про підслідність, критеріїв неефективності досудового розслідування, окремих процедур повідомлення про підозру та завершення провадження. Оригінальною є також пропозиція щодо протоколу «Актуальних даних особи». Водночас питання доцільності запровадження саме такого процесуального документа може бути предметом фахової дискусії; це не применшує значення постановки автором проблеми належного повідомлення учасника провадження.

Результати дослідження викладено у семи працях: трьох статтях у наукових фахових виданнях України та чотирьох тезах доповідей. Публікації мають тематичний зв'язок з основними частинами дисертації. У співавторській статті розглянуто міжнародне співробітництво у провадженнях щодо корупційних правопорушень; в одноосібних статтях – завершення досудового розслідування та використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні. Зокрема, остання стаття висвітлює питання процесуального оформлення результатів НСРД, відкриття відповідних матеріалів стороні захисту та їх допустимості.

Чотири тези доповідей доповнюють статті положеннями щодо процесуального керівництва, поняття корупційних правопорушень та особливостей їх розслідування. Сукупно опубліковані праці відображають основні напрями й результати дисертації. Разом із тим окремі пропозиції, зокрема щодо протоколу «Актуальних даних особи», докладніше розкрито саме в тексті дисертації. Отже, публікації дають належне уявлення про зміст проведеного дослідження, а дисертація містить його повне обґрунтування.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення та висновки дисертації Івана Сергійовича Пелівана поєднують теоретичний аналіз з дослідженням правозастосовної практики. Автор послідовно звертається до норм кримінального процесуального законодавства,

наукових підходів, судових рішень і матеріалів кримінальних проваджень. Це дає змогу розглядати виявлені проблеми в їх нормативному змісті та практичному прояві.

Обрані методи відповідають предмету дослідження. Формально-юридичний аналіз використано для з'ясування змісту процесуальних норм і виявлення недоліків їх регулювання; системно-структурний – для встановлення зв'язків між окремими процедурами досудового розслідування; порівняльно-правовий – для оцінки міжнародних підходів. Звернення до практики Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду та Європейського суду з прав людини дозволяє автору врахувати, як процесуальні приписи застосовуються і перевіряються під час судового розгляду.

Емпіричне підґрунтя роботи, за наведеними у дисертації відомостями, становлять матеріали 180 кримінальних проваджень, статистичні й аналітичні дані та результати опитування 184 слідчих, детективів, прокурорів і адвокатів. Залучення представників різних професійних груп є обґрунтованим для теми, що охоплює як діяльність сторони обвинувачення, так і гарантії захисту. Такі матеріали доповнюють аналіз законодавства відомостями про труднощі, що виникають під час його застосування.

Переконливість низки висновків забезпечується простеженням у роботі зв'язком між процесуальною вимогою та наслідками її недодержання. Зокрема, аналіз проведення негласних слідчих (розшукових) дій пов'язано з питаннями фіксації й відкриття їх результатів стороні захисту, а питання повідомлення про підозру – з визначеністю процесуального статусу особи та можливістю реалізувати право на захист. У такому викладі рекомендації щодо вдосконалення процедури походять із досліджених проблем.

Заслуговує на підтримку прагнення автора оцінювати ефективність досудового розслідування за сукупністю критеріїв: своєчасністю процесуальних рішень, дотриманням розумних строків, законністю отримання доказів та забезпеченням прав учасників провадження. Це узгоджується із завданням сформулювати

процесуальні рекомендації, що враховують результативність розслідування та вимоги належної правової процедури.

Отже, основні положення, висновки й рекомендації дисертації мають належне теоретичне, нормативне та емпіричне підґрунтя. Їх обґрунтованість виявляється насамперед у послідовності авторської аргументації: від встановлення конкретної проблеми правового регулювання чи практики його застосування – до формулювання способу її вирішення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Поставлене у дисертації наукове завдання полягає у комплексному дослідженні процесуального порядку досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та розробленні пропозицій щодо вдосконалення законодавства і практики його застосування. Зміст роботи відповідає цьому завданню. Дисертант послідовно досліджує правові засади провадження, порядок застосування процесуальних засобів отримання доказів, повідомлення про підозру, завершення розслідування та міжнародне співробітництво.

Сформульовані у вступі завдання знайшли відображення у структурі дисертації. У першому розділі визначено теоретичні засади дослідження та розглянуто процесуальний статус його учасників. Другий розділ присвячено заходам забезпечення кримінального провадження, слідчим (розшуковим) і негласним слідчим (розшуковим) діям. У третьому розділі проаналізовано завершальні процесуальні рішення та міжнародну правову допомогу. Висновки узагальнюють результати цих частин і містять пропозиції, пов'язані з дослідженими проблемами.

Про володіння здобувачем методологією наукової діяльності свідчить добір методів відповідно до конкретних дослідницьких завдань. Зокрема, аналіз законодавства використано для виявлення прогалин і неузгодженостей процесуального регулювання, системно-структурний підхід – для з'ясування взаємозалежності етапів розслідування, а порівняльно-правовий – для оцінки можливості врахування міжнародних стандартів. Звернення до судової практики,

матеріалів кримінальних проваджень та опитування практичних працівників дозволило зіставити нормативні приписи з труднощами їх застосування.

Важливо, що автор не обмежився описом окремих інститутів. Він формулює проблему, аналізує її процесуальні наслідки та пропонує спосіб вирішення. Такий підхід простежується, зокрема, у положеннях щодо спорів про підслідність, допустимості результатів негласних слідчих (розшукових) дій і забезпечення права на захист під час завершення розслідування.

Отже, поставлене наукове завдання виконано на належному рівні. Дисертація засвідчує здатність здобувача самостійно визначати й досліджувати складні питання кримінального процесу, добирати відповідні методи та формулювати висновки, що мають теоретичне і практичне значення.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення дисертації Івана Сергійовича Пелівана полягає в поглибленні наукового розуміння процесуального порядку досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. Автор розглядає його як систему взаємопов'язаних процедур, у якій визначення підслідності, процесуальне керівництво, доказування, повідомлення про підозру та завершення розслідування впливають одне на одне. Такий підхід доповнює дослідження окремих процесуальних інститутів уявленням про їх спільну дію.

Значущим для науки кримінального процесу є запропонований у роботі підхід до оцінювання ефективності розслідування. Дисертант пов'язує її не лише з кінцевим результатом провадження, а й зі своєчасністю процесуальних рішень, допустимістю доказів, обґрунтованістю процесуального примусу, якістю прокурорського керівництва та дієвістю судового контролю. Це дозволяє досліджувати ефективність розслідування разом із дотриманням належної правової процедури.

Практична цінність роботи виявляється у пропозиціях щодо вирішення конкретних питань правозастосування. Йдеться, зокрема, про порядок дій у разі спору про підслідність, оцінку результатів негласних слідчих (розшукових) дій, належне повідомлення особи про підозру та відкриття матеріалів стороні захисту. Ці положення можуть бути використані під час удосконалення кримінального

процесуального законодавства, підготовки методичних рекомендацій і професійного навчання працівників органів кримінальної юстиції. При цьому окремі авторські пропозиції потребуватимуть додаткового обговорення перед їх можливим нормативним закріпленням.

Результати дослідження мають значення і для освітнього процесу. Аналіз процесуальних рішень, судової практики та типових труднощів доказування може застосовуватися під час викладання кримінального процесу, досудового розслідування і кримінальної юстиції. У дисертації наведено відомості про впровадження її положень у підвищення кваліфікації прокурорів, освітній процес і наукову діяльність Національної академії внутрішніх справ із посиланням на відповідні акти впровадження.

Отже, результати дисертації мають теоретичну цінність для подальшого дослідження процесуальної форми розслідування корупційних кримінальних правопорушень і прикладне значення для вдосконалення законодавства, правозастосовної практики та фахової підготовки.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому.

Дисертація Івана Сергійовича Пелівана є цілісним дослідженням процесуального порядку досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. Її структура підпорядкована поставленій меті: виклад розпочинається з теоретичних і правових засад, продовжується аналізом процесуальних дій та завершується дослідженням повідомлення про підозру, закінчення розслідування і міжнародного співробітництва. Послідовність розділів дозволяє простежити розвиток авторської думки від постановки проблеми до висновків та рекомендацій.

У першому розділі дисертант визначає понятійні та правові межі дослідження, аналізує особливості кримінального провадження щодо цієї категорії правопорушень, процесуальний статус суб'єктів сторони обвинувачення та становище викривача. Включення до цього розділу питання захисту викривача є виправданим: отримання повідомлення про корупцію і забезпечення прав особи, яка його подала, можуть мати істотне значення для подальшого перебігу провадження.

Перший розділ створює необхідне підґрунтя для оцінки процесуальних процедур, розглянутих далі.

Другий розділ становить змістовий центр роботи. У ньому досліджено застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій. Автор приділяє увагу підставам їх проведення, процесуальному оформленню результатів та можливості використання отриманих відомостей у доказуванні. Заслугує на позитивну оцінку те, що питання результативності цих дій розглядаються разом із вимогами законності втручання у права особи та судової перевірки доказів.

Третій розділ присвячено процесуальним рішенням, від яких залежить перехід провадження до судової стадії. Дисертант аналізує повідомлення про підозру, відкриття матеріалів, завершення досудового розслідування та міжнародну правову допомогу. Ці питання об'єднані увагою до належної процесуальної форми: недоліки повідомлення особи, вручення документів або отримання доказів за кордоном можуть позначитися на реалізації права на захист і подальшому судовому розгляді. Такий виклад логічно завершує дослідження основних етапів досудового провадження.

Висновки дисертації співвідносяться з її завданнями та відображають результати, одержані у кожному розділі. Автор не обмежується констатацією недоліків правового регулювання, а формулює пропозиції щодо їх усунення. Окремі з цих пропозицій можуть викликати наукову дискусію, проте вони мають визначений предмет і впливають із порушених у роботі питань.

У цілому дисертація справляє враження завершеної наукової праці. Її розділи пов'язані єдиним предметом дослідження, основні положення доведено до висновків, а поставлене наукове завдання знайшло своє вирішення у межах обраної теми.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертації Івана Сергійовича Пелівана доцільно використовувати під час підготовки пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства. Насамперед, уваги заслуговують положення про вирішення спорів

щодо підслідності, забезпечення безперервності процесуального керівництва, порядок повідомлення про підозру та завершення досудового розслідування. Водночас кожна із запропонованих змін потребує окремої оцінки її узгодженості з чинною системою КПК України та гарантіями прав учасників провадження.

Прикладні висновки роботи можуть бути враховані під час підготовки методичних матеріалів для слідчих, детективів та прокурорів. Особливу користь становлять положення щодо належного оформлення результатів слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій, відкриття матеріалів стороні захисту та оцінки ризиків визнання доказів недопустимими. Їх використання у професійному навчанні сприятиме більш послідовному застосуванню процесуальних вимог.

Теоретичні положення дисертації варто залучати до викладання кримінального процесу, кримінальної юстиції та дисциплін, присвячених досудовому розслідуванню. Вони також можуть бути підґрунтям для подальших наукових досліджень, зокрема щодо критеріїв ефективності розслідування, процесуальних гарантій викривача й допустимості доказів, отриманих у межах міжнародного співробітництва.

Таким чином, результати роботи мають визначені напрями практичного застосування. Найбільшу цінність становитиме їх використання у поєднанні з аналізом актуальної судової практики та перевіркою наслідків кожного запропонованого процесуального рішення.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Позитивно оцінюючи дисертацію Івана Сергійовича Пелівана, вважаємо за необхідне зупинитися на трьох положеннях, які мають дискусійний характер і потребують додаткової аргументації під час захисту.

1. Щодо порядку вирішення спору про підслідність. Автор пропонує вирішувати спір про підслідність керівником органу прокуратури вищого рівня у п'ятиденний строк, із збереженням до прийняття відповідного рішення процесуального керівництва за прокурором, який його розпочав (стор. 218).

Запропонований підхід, спрямований на забезпечення безперервності досудового розслідування, загалом заслуговує на підтримку. Водночас потребує додаткового обґрунтування встановлення саме п'ятиденного строку вирішення такого спору. Крім того, доцільно конкретизувати межі процесуальних повноважень слідчого (детектива) органу досудового розслідування, підслідність якого оспорується, до остаточного вирішення цього питання, зокрема щодо можливості проведення ним слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій. Не менш важливим є визначення процесуальних наслідків проведення таких дій, оскільки це безпосередньо пов'язано з оцінкою допустимості отриманих за їх результатами доказів.

2. Щодо протоколу «Актуальних даних особи» та електронного порядку підтвердження виклику. Дисертантом запропоновано покласти на підозрюваного, обвинуваченого обов'язок повідомляти номер особистого мобільного телефону, адресу електронної пошти та місце проживання із внесенням цих відомостей до протоколу «Актуальних даних особи», а також повідомляти про їх зміну протягом трьох днів. Одночасно пропонується визнавати повістку отриманою у разі підтвердження її доставки на відповідну електронну адресу або номер мобільного телефону (стор. 113). Запропонований механізм спрямований на підвищення оперативності процесуального виклику та загалом відповідає тенденції цифровізації кримінального провадження. Водночас потребує уточнення, чи є самого факту технічного підтвердження доставки достатнім для висновку про належне повідомлення особи, зокрема коли відсутня можливість достовірно встановити, що відповідний засіб зв'язку перебував під її фактичним контролем і вона мала реальну можливість ознайомитися зі змістом повістки. Не до кінця зрозумілим залишається також порядок застосування запропонованого механізму за відсутності в особи особистого мобільного телефону або електронної пошти та процесуальні гарантії, які унеможливлювали б необґрунтований висновок про її належне повідомлення.

3. Щодо диференційованого підходу до оцінки процесуальних порушень при вирішенні питання про допустимість доказів. У дисертації обґрунтовується підхід, відповідно до якого саме по собі формальне недотримання окремої процесуальної вимоги не повинно автоматично зумовлювати недопустимість доказу. Для оцінки

наслідків такого порушення автор пропонує враховувати його характер та істотність, вплив на достовірність доказової інформації, можливість перевірки законності її одержання та забезпечення процесуальних прав учасників провадження (стор. 31, 146). Такий підхід загалом є аргументованим. Водночас потребує додаткової конкретизації співвідношення запропонованих критеріїв та порядку їх застосування у випадках, коли порушення не впливає безпосередньо на достовірність отриманих відомостей, але обмежує можливість сторони захисту перевірити законність способу їх отримання. Особливого значення це питання набуває щодо результатів негласних слідчих (розшукових) дій, проведення яких за своєю природою істотно обмежує можливості сторони захисту перевірити законність формування відповідної доказової інформації.

Висловлені зауваження стосуються складних питань правозастосування, щодо яких можлива обґрунтована наукова дискусія. Вони не змінюють загальної позитивної оцінки дисертації, але відповіді на них дозволять повніше з'ясувати зміст і практичні межі авторських пропозицій.

Відсутність порушень академічної доброчесності.

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Пелівана Івана Сергійовича є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

1. Дисертаційна робота Пелівана Івана Сергійовича на тему «Процесуальний порядок досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є комплексним, цілісним і завершеним науковим дослідженням, у якому розв'язано наукове завдання щодо визначення особливостей процесуального порядку досудового розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень та обґрунтовано пропозиції з удосконалення кримінального процесуального законодавства і практики його застосування.

2. Дисертація «Процесуальний порядок досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Пеліван Іван Сергійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Головний науковий співробітник
наукової лабораторії № 1
науково-організаційного центру
Національної академії Служби безпеки України,
доктор юридичних наук, доцент**

Олександр СТАРЕНЬКИЙ